

ШАНОВНІ ДОБРОЧИНЦІ!

Найперше, що нам потрібно для перемоги - це єдність. Коли ми всі один за одного - ніякий ворог не страшний. Підтримка, взаєморозуміння, повага, не байдужість, віра для перемоги надзвичайно важливі. Тому низький уклін тим, хто допомагає сьогодні нашій Вітчизні встояти у цю важку днину.

Сердечно дякуємо родині **Василя та Ольги Карпенко** (Monroe, MI.,)

за черговий княжий дар у обороні України. Ця добродійна родина подбала про харчування наших захисників, пожертвувала для потреб дніпровського сиротинця та не забула про підтримку допомогової Фундації.

Ми щиро вдячні Вам за цікавість історичною Батьківщиною. Правдиво бажаємо Вам усіляких гараздів та гарного самопочуття!

-----Зміст-----

Адреси доброти.....1	сторінки».....14
Олександр Толубаєв: допомагати людям, що б не сталося2	Звернення до читачів журналу “Бористен”.....15
Я хочу виховати онуків так щоб їм казали - це діти Маги.4	Безсмертна людська душа.....16
Відкритий лист до Аркадія Відкритий лист до Аркадія	Незламний оптимізм Марійки Дружко.....19
Островського з журналу «The Economist».....7	Іжа, яка лікує не лише тіло, а й мозок.....20
Випускний вечір у Сиракузах..12	Потрипили у «Капкан».....22
Друге життя «Християнської НАША ЦЕРКВА23	

Долучайтесь до нас у соцмережі

facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті

borysten.com.ua

ОЛЕКСАНДР ТОЛУБАЄВ: ДОПОМАГАТИ ЛЮДЯМ, ЩО Б НЕ СТАЛОСЯ

Ця історія про любов. Так, вона про Людину, сильну, особливу. Але все ж – про любов, бо все, до чого торкаються українці, виходить з любові.

Особливо, якщо ти лікар. Особливо, якщо ти лікар у важкі часи, і на плечі твої лягає такий тягар – приймати поранених воїнів.

З 2014 року Дніпровська обласна лікарня ім. Мечникова є форпостом, місцем, куди доставляють поранених – військових з «нуля», цивільних, що потрапили під ворожі обстріли. Стіни лікарні бачили багато крові, сліз, відчували біль, але – незважаючи ні на що – просякнуті любов'ю. В цих стінах приймають поранених у відділенні невідкладної допомоги, де робота вибудована, як годинник, і керує нею Олександр Толубаєв.

Людина чітких принципів, лікар, який вкладає душу в свою роботу, розуміючи, що його покликання – в першу чергу допомагати людям. Олександр Миколайович точно знає: бути медичним директором нелегка справа, адже його завдання – щоб у фахівців, що надають допомогу пораненим, було все необхідне, усі медикаменти, обладнання, матеріали. Будучи із сім'ї лікарів, він тримає високу планку, адже знає: кожна його дія корисна і потрібна Україні.

Це те, що його надихає: віра в перемогу, в те, що наша країна вистоїть під навалюю орди; а ще, звичайно, родина – донька, дружина, що теж є лікаркою.

Олександр Толубаєв народився 17 грудня 1977 року в Дніпрі в родині медиків: його батько - Микола Толубаєв, лікар-невропатолог, якого знають по всій країні; мама – лікарка-невропатолог, що багато років працювала в госпіталі ветеранів війни. Тож, вибір професії для Олександра був очевидним: він закінчив Дніпропетровську медакадемію, отримав спеціалізацію невролога і з 2001 року працював в лікарні ім. Мечникова, а з 2013 року став заступником головного директора ДОБКЛ ім. І.Мечникова Сергія Риженка, очоливши відділення невідкладної допомоги.

Батьки стали для Олександра взірцем, тими постатями, на кого треба і хочеться рівнятися. Батько Олександра Миколайовича залишається його натхненням, і лікар робить все, аби батько, хоч і відійшовши у засвіти, завжди міг пишатися сином.

9 травня 2014 року запам'яталося Олександрові на все життя. Уже на початку 2014 року було зрозуміло, що попереду складні часи. Та навряд тоді думалося про довгу війну. А свята і до війни були днями підвищеної уваги. Як і завжди, на свято Олександр взяв чергування, адже задача керівника – бути на місці, щоб зразу зреагувати за необхідності. І хоча для Дніпра свято минуло спокійно, це був той самий переломний день. Уже ввечері до лікарні привезли перших бойових поранених. Так, в професійному плані лікарі були готові надавати усю необхідну допомогу, але емоційно це були важкі моменти. Всі

знали, що робити, були усі необхідні медикаменти, готові реанімаційні, і завдячувати цьому потрібно саме керівництву лікарні і, власне, відділення. Олександр Миколайович був на місці, керуючи роботою фахівців.

А далі – поранені саме з поля бою. Тоді, в перші місяці війни евакуація поранених була особливо складною задачею: вивезти з поля бою, надати невідкладну допомогу (а іноді зробити це у повній мірі було неможливо), доправити до лікарні... Найсильнішим спогадом цього періоду для Олександра Миколайовича залишається запах війни – страшний, гострий, болючий. Це запах крові, запах обпаленого тіла, запах пороху... Те, що вривається в пам'ять на все життя. Керувати відділенням в такі часи – важкий тягар. Але все можливе, коли ти любиш свою роботу – і любиш людей. Любов рухає людину справи, а Олександр Толубаєв саме такий.

Гаряча фаза російсько-української війни для багатьох пересічних українців стала шоком, але не для фахівців лікарні ім. І.Мечникова – всі були на місцях, усі були готові. Олександр Миколайович чітко знав: його задача забезпечити стабільну роботу відділення, його місце було тут. І все працювало як належне. Був досвід прийому поранених, були засоби і медикаменти для цього. Найважчим на початку повномасштабного вторгнення стало те, що, крім військових, до лікарні почали надходити цивільні – у кожного своя болюча, жахлива історія, свої рани від війни – фізичні і, звичайно, моральні. Залишатися людиною в таких умовах, співчувати, щиро приймати людей – величезне навантаження. Але коли твоє покликання – допомагати людям, це стає не завадою, а викликом. Під керівництвом Олександра Миколайовича

були оперативно розгорнуті додаткові реанімаційні, а це не тільки про ліжка, а ще і обладнання до них, навчений персонал, медикаменти. Задача медичного директора – не просто забезпечити поранених необхідним лікуванням, а й надати потрібну соціальну підтримку – психологів, юристів...

Війна – це завжди огидно. Витримати це навантаження, тримати свій пост, ставлячи на ноги тих, хто тримає небо – нелегка задача. Але коли над над жахом війни править любов, навіть серед болю з'являється промінчик світла.

Він – український доброволець, захисник, військовий із страшною травмою хребта, не може навіть дихати самостійно. Вона, його наречена, біля його ліжка вирішує, що попри все, незважаючи на відповідальність, хоче взяти із ним шлюб. Бо саме любов – те, що робить українців українцями, бо саме любов переможе. І керівництво лікарні іде на зустріч парі, зробивши все, щоб вони змогли побратися прямо в реанімаційній палаті, адже це доводить – попри все, любов переможе і не дасть зламатися, ставши тим промінчиком світла, який осяє темні часи.

Війна триває. І кожен стоїть на своєму посту, виконуючи свою роботу. І Олександр Толубаєв – там, де він і має бути, щоб робота відділення, яким він завідує, відбувалася без збоїв. Це те, що залишиться назавжди – дії справжнього лікаря, прекрасного керівника, що робить усе, аби його справа мала продовження, навіть коли покоління зміняться. І немає сумніву, що так і буде.

Це історія про Людину. І про Любів. Про важку роботу і впевненість, що Україна ніколи не зламається – ми-бо маємо, на кого покластися, і Олександр Толубаєв у цьому списку.

«Я хочу виховати онуків так щоб їм казали - це діти Маги....»

Її блакитно-сірі очі наповнюються сльозами щоразу, коли вона розповідає історію свого героя. Мати говорить про сина. Мати говорить про свого загиблого сина. Це протиприродньо, коли батьки хо-
вають своїх дітей. Коли той, чиє серце би-
лось в твоєму тілі, той, чиї маленьки ніжки
вчилися ходити, а очі дивились з захватом
і безмежною любов'ю, вимовляючи перше
“ма-ма!”, лежить тепер у труні на Красно-
пільському кладовищі. Єдиний син, брат,
батько...

Доброволець, який приховав свій фах

Роман Магамедов. Він мріяв смачно
годувати людей і дійшов до статусу шеф-ку-
харя в ресторані, а виявилось, що він буде
захищати усіх нас. Роман Магамедов, по-
зивний Мага, пішов добровольцем до лав
ЗСУ.

«Коли він прийшов і сказав мені
“Мамо, я йду в ЗСУ!”, то для мене це був
шок. Але сперечатися з ним ми не стали.
Син просто сказав “Мамо, якщо не я, то
хто?”. Він повинен був йти служити та зна-
ти, що в нього надійний тил, що його че-
кають, що йому завжди допоможуть. Вся
сім'я почала жити цією клятою війною.
Ми збирали на потреби для однієї кон-
кретної частини: діставали колеса, ремон-
тували автівки, діставали окопні свічки, я
відправляла туди смаколики, возила щось
сама», — розповідає мати Романа Тетяна
Голубєва. Ми спілкуємось на подвір'ї ве-
ликого будинку. Мрія Романа, яка, на жаль,
здійснилась вже після його смерті. Великий
дім, де буде багато зустрічей, дитячий сміх
та повний стіл.

У тоді ще військкоматі Роман прихо-

вав свій фах, бо він не хотів бути на кух-
ні. Роман служив у розвідці 30-тої окремої
механізованої бригади. А у труну йому
поклали ножі, з якими колись блискучий
шеф-кухар Роман створював кулінарні ше-
деври в одному з ресторанів Дніпра...

«Він починав з Харківського напрям-
ку. Я знаю, де він служив, бо кожного міся-
ця по кілька разів їздила до нього на фронт.
Знала багатьох його побратимів. У мене
старенький Ланос, але сину возила, що по-
трібно. Іноді ми возили автомобілі, хлопці
складалися грошима і купляли автівки. Їх
приганяли в Дніпро, мій зять допомагав ре-
монтувати, а я потім їх відганяла хлопцям
на фронт. І синові відганяла, у нього був
«Мерседес», який врятував не одне життя»,
- згадує Тетяна.

Врятував командира

Вони часто спілкувались телефоном.
У Романа була та мужність та звитяга, якої
не вчать в армії. Він просто щиро вірив в
себе та побратимів. За тиждень до загибель
Роман дзвонив додому. Розповідав матері,
що витяг пораненого командира саперів,
хоча у дитинстві дуже боявся крові.

«Роман зупинив кровотечу, роздро-
блені ноги прив'язав чи то до дощок, чи то
до гілок. І майже чотири кілометри тяг на
собі, аби винести на пункт евакуації. За це
ще за життя був представлений до нагоро-
ди. Його нагорода потрапила до нас за рік
після його смерті. Це орден «За мужність»
III ступеня. Коли Рома був востаннє вдома,
після поранення, то ми поїхали до його се-
стри Ані. Сиділи та розмовляли, а він по-
вертається до мене: Мамо, поклянися, що
ти ніколи не кинеш моїх дітей. А чоловіку
моєї доньки сказав: Ваня, а ти мені покля-

нися, що навчиш їх всьому, що знаєш сам»
«,— говорить Тетяна. А мені важко поставити найбільш важке питання, яке буває під час таких інтерв'ю: як ви дізнались про загибель сина....

Це сталося на трасі Слов'янськ-Соледар. Роман загинув від пострілу танка 28 червня 2023 року, коли вже мав йти з позицій. За цими сухими фактами більша жах багатьох днів та ночей цієї родини.

Тетяна неодноразово розповідає, що у неї був з сином особливий зв'язок, вони розуміли одне одного з півслова.

“Син яких мало. Люблячий батько та брат. Він був вольовий, я тому і не сперечались з його рішенням, аби не втрати наш зв'язок. Адже він всеодно пішов би служити. Знаєте, його прізвище Магомедов, в нього генетично було закладено любов до матері. Наскільки він був уважний та роботящий, давав поради, опікувався мною та сестрою. Я б таку дитину хотіла побажати кожній мамі... День, коли я дізналась про його загибель, був найстрашнішим в моєму житті”, - каже Тетяна.

Той день і дзвінок

Рідні, чий чоловіки чи сини на війні, живуть від дзвінка до дзвінка. Від смс до фотографії. Іноді є внутрішнє передчуття, що все добре, а іноді інтуїція просто волає, що сталась біда. Про загибель Романа першою дізналась його сестра Анна.

“Коли я побачила, що дзвонить комбат, я подумала, що Рома просто загубив телефон....”, - згадує Анна, - але у слухавці я почула: “Аня, ми дзвонимо повідомити, що ваш брат загинув годину назад...”.

Вона кричала і плакала, казала їм, що це помилка і це просто неможливо.

Як досягнути ці слова? Як сказати матері та синам Романа?

“Для мене було найстрашніше — поїхати до мами і сказати їй”, - згадує Анна. Чоловік її підтримував. Мати зрозуміла все по її очах і сльозах. Вимовити ці слова дівчина не змогла.

Роман був хрещеним старшої доньки Анни Мілани, а також був ніби другий батько для найменшої дитини в родині - її другої дочки Улянки. Бо виховуючи двох синів, також і мріяв про доньку.

“Вона питала де він. Я кажу “Роман тепер на небі”. А Уляна посадила у дворі ялинку і каже: я буду її поливати, щоб вона доросла до неба і він спустився до нас”, - згадує Анна.

Добрий час родина хотіла вірити, що він просто тяжко поранений. Але побратими, ризикуючи життям, винесли його понівечене тіло...

На кладовище діти просять приїжджати частіше. Бо там ніби є змога поговорити з ним і бути почутими. Улянка цілує портрет Романа і ображається, якщо туди поїхали без неї. Тимур, старший син Романа, згадує, як він востаннє був у Дніпрі у відпустці.

“В нього зламалась машина, він приїхав вночі і вранці це було свято — ми прокинулись і побачили тата! Я ним пишаюсь дуже”, - каже Тимур.

Роман втратив батька, коли йому було дев'ять. А свого сина вперше взяв в руки, коли йому було двадцять. Він рано став дорослим, був головою родини, підтримував сестру під час розлучення, був опорою для матері і мріяв, аби всі вони були разом. У великому будинку. На момент загибелі Романа, діти вже не жили з рідною матір'ю, а бабуся займалась вже оформленням документів на опіку.

Про талісман, Кузю та мрії

Тимур мріє стати шеф-кухарем. Єгор ще не визначився, але залюбки їсть те, що готує старший. Вони дуже дружні. Кажуть, що на кладовищі здається, ніби тато поруч.

Вдома у родини багато фотографій, шеврони, ніж і орден за Мужність. Мати згадує, що у Романа був свій, особливий талісман. Жовто-синє серце, намальоване маленькою племінницею.

“Він всюди його з собою возив. Казав,

що це його оберіг і талісман. Але на момент загибелі малюнок був в ппд”Ю — каже Тетяна.

Родина потім знайшло його в речах, які привезли побратими. А адлі Роман снів-ся мамі і сестрі. Жінка бачила уві сні, що син шукає документи, наче якийсь затертий малюнок...

“Ми відвезли його на кладовище, цей малюнок. Він їм дорожив”, - каже Тетяна.

Під час інтерв’ю смішний чорно-білий пес гавкає та бавиться з дітьми. Це Кузя. Він з’явився після загибелі Романа, але не випадково.

“В перший день, як ми переїхали до нового будинку, до нас прибудився пес і кіт. Певно, це душі якісь покинуті, яким потрібен дім. Роман хотів, щоб вдома були тварини...”, - каже Тетяна крізь сльози.

Вона здійснила мрію сина про дім. Але ця мрія гірка, бо в цьому домі не вистачає його сміху, його страв та всього, за чим сумує вся родина. В кінці Тетяна мені каже:

“Моя мрія — щоб в мене вистачило сил, терпіння і здоров’я для того, аби виростити з хлопців справжніх чоловіків. Щоб коли їх бачили, казали — це діти Маги Виховати їх гідно. А ще хочу миру і спокою. Щоб таких як я, матерів, було менше....”

Дарина Сухоніс

Фото Валерій Кравченко. Фото з особистого архіву

Відкритий лист до Аркадія Островського з журналу «The Economist»

Шановний пане Островський!

Я маю вашу відповідь на мій електронний лист до вашого головного редактора, пані Мінтон Беддоз, та пана Метью Валенсії, вашого редактора розділу «За запрошенням». Ви неправильно сформулювали мою точку зору, а також суперечите іншим вашим текстам.

Це питання надто важливе, щоб залишати його без змін, тому я пишу для протоколу. Надсилаю копію пані Мінтон Беддоз та пану Валенсії, а також вашому заступнику редактора, пану Едварду Карру, та вашому кореспонденту в Україні, Оліверу Керроллу. Нижче наведено текст мого оригінального електронного листа, а потім вашу відповідь електронною поштою. Копію цього листа також додаю.

Я не стверджую, що The Economist свідомо просував те, що, як він вважав, було кремлівськими наративами. Але есе Мельниченка відображає одну з найвитонченіших методологій російського впливу, з якими я стикався в медіапросторі за останні десятиліття. Ви представили есе як роздуми відомого російського «промисловця», чії погляди заслуговують на ретельне розгляд. Ви розглядали самого Мельниченка та його послання як головну історію. Ви не зрозуміли суті послання, не розпізнавши дезінформацію в усіх її найчистіших формах.

Ви — частина історії. І, звісно, це не лише питання впливу ЗМІ. У 1920-х роках Москва переслідувала російських емігрантів-опонентів більшовицького режиму, створивши в СРСР цілком вигадану підпільну опозиційну організацію, щоб заманити їх назад до Радянського Союзу. Це спрацювало. Вона називалася операцією «Довіра». Її арсеналом були... слова.

Потім у нас був переворот у Москві, який поширив новини про геноцидне моріння голодом України Сталіним у 1930-х роках. Волтер

Дюранті, московський кореспондент The New York Times і декан московського прес-корпусу, заперечував це у своїх репортажах. За рік до отримання Пулітцерівської премії він заявив представнику посольства США в Берліні, що його репортажі були написані «за погодженням з New York Times і радянською владою» і відображали офіційну лінію Москви, а не його власну. Премію все одно було присуджено.

Перенесемося до згаданої мною статті Фіони Гілл у «Нью-Йорк Таймс» за 2004 рік. На щастя, відтоді вона краще це зрозуміла. Так було не завжди, чи навіть не часто. І шкода вже була завдана. До, між і після було проведено безліч інших подібних операцій.

Це старе прислів'я: розгрібай своє гаряче вугілля чужими руками — ще краще, якщо нічого не підозрююча рука вважає, що зробила щось похвальне. Всесвітньо відомий британський історик, покійний професор Роберт Конквест, лаконічно назвав це наслідком «різанини розуму».

Есе Мельниченка та його розміщення в The Economist незрівнянно вишуканіші. Воно ретельне, стримане, клінічне — підсвідоме перевернення реальності, викладене без пафосу. Читачів заохочують боятися наслідків притягнення Росії до повної відповідальності за найжахливіші акти міжнародної злочинності, включаючи, негласно, але неявно, її розширення агресії в решті Європи.

Мета полягає не в тому, щоб переконати Росію в невинності. Мета полягає в тому, щоб переконати, що вимагати відповідальності надто небезпечно — що Росія лише веде оборонну позицію, і її «інтереси безпеки» мають бути враховані, інакше трапляться погані речі. Відповідальність відступає; наслідки нарастають. Агресія перетворюється на нестабільність.

Справедливість перетворюється на необачність. Відповідальність поступається місцем управлінню ризиками. Але можуть траплятися й хороші речі, якщо тільки Захід відступить.

Ніщо з цього не вимагає фактичної вигадки. Читачі йдуть, вважаючи, що зіткнулися з тверезим, збалансованим аргументом, хоча насправді їх спрямували до іншої ієрархії стратегічних та моральних пріоритетів. Стратегічні тривоги агресора стають стратегічними тривогами читачів. «Що станеться, якщо Росія перемаже» непомітно перетворюється на «що станеться, якщо Росія програє».

Проблема

Росія веде найбільшу, найдовшу та найкривавішу агресивну війну з часів Другої світової війни Гітлера, війну, метою якої було завоювання та колонізація України. Україна заплатила найвищу ціну з усіх країн за подальший «міжнародний порядок, заснований на правилах». Росія зруйнувала його та вимагає виключення в ім'я «суверенітету» (центральної опори того ж порядку), водночас ведучи відкрито оголошену геноцидну війну проти тієї ж української нації. Ще гірше: Росія десятиліття тому заявляла, що її метою є знищення цього порядку, використовуючи Україну як точку опори. У липні 2022 року Путін заявив: «Ця [спеціальна військова] операція означає початок радикального краху світового порядку в стилі США».

Де ваше власне визнання 8 років війни, що передували 2022 році, і що це нам говорить? Менш ніж через два роки після отримання статусу найбільшого сприяння та членства в СОТ, Росія вторглася та анексувала Кримський півострів України — більший за Ізраїль, вдвічі менший за Тайвань і майже розміром з Бельгію. Вона вторглася на схід України «на запрошення», перемістивши мільйони, убивши, викравши та катуючи незліченну кількість тисяч. Росія вбила 298 невинних людей на рейсі МН17 до Малайзії, закрила Керченську протоку, заблокувала українські порти в Азовському морі, напала на ВМС України, окупувала українські газові платформи та територіальні води та виключну економічну зону України, що дорівнює за площею Південній Кореї. Вона

порушила свободу судноплавства та морське право. Протягом усього цього Росія просто... брехала. А тепер, тривога через «міжнародний порядок, заснований на правилах»? А що щодо буйства Росії в Європі?

Однак у есе Захід та Україну просто називають винуватцями та стверджується, що подальший тиск на Росію — перемогти її, ізолювати, дозволити їй розпастися, як зрештою трапляється з імперіями — буде катастрофою. Підсумок очевидний: «Вибір перед світом... полягає між двома видами майбутнього: одним, у якому великі держави знову навчаться поважати суверенітет одна одної, і одним, у якому кожна намагатиметься звести інших до об'єктів управління... Найголовніше — це відступити від прірви».

Це не бізнес-есе. Це зовнішньополітичний аргумент, викладений людиною, очевидно зацікавленою в його результаті, замаскований під відсторонений аналіз. Це майстерність. Якщо Мельниченко справді хоче міжнародного порядку, достатньо міцного, щоб захистити його власні активи, в есе мало б бути аргумент на користь повернення до статус-кво, що був до 2014 року.

Довіра до Мельниченка

Есе описується як «видатний інпут інсайдера, який живе в Москві та розуміє ризики висловлювання думок у Росії Володимира Путіна». Ви неодноразово звеличуєте Мельниченка як «людину, яка змінить Росію», що «зміни, яких він хоче, означатимуть кінець одноосібному правлінню», і що «неявно він хоче, щоб пан Путін відмовився від одноосібного правління». Якщо він справді боїться, чому ви так наполегливо приписуєте йому мету, яка призведе до дефенестрації?

А назва: «Чому розбита Росія шкідлива для світу».

Не «Чому війна неправильна». Не «Чому Росія повинна вивести війська». Не «Росія, як і нацистська Німеччина, повинна покаятися». Мельниченко точно знає, чого йому коштуватиме будь-який із цих титулів.

Ви применшуєте моє заперечення до простого «скептицизму», приписуючи «розпливчастість» есе знанням Мельниченка про «репресивну природу» російського режиму. Розпливчастість — це не страх, це прихованість. Він перевіз свою столицю та родину назад до Росії після 2022 року. Він змирився з системою і тепер відстоює її правоту через канал, якому Захід досі довіряє — послугу, що надається комфортно зсередини системи, а не всупереч їй.

У попередньому інтерв'ю Financial Times Мельниченко сказав: «Спробувати з'ясувати, хто винен, а хто невинний, дуже небезпечно». «Неважливо, хто це почав». Відкрито проголошена Росією війна на знищення проти України зводиться до «глобальної помилки». Його фраза про те, що «безглуздо говорити про добро і зло», отримує від Кремля пропуск, а не стукіт у двері.

Редакційна рамка

Ви запрошуєте читачів замислитися, чи може Мельниченко стати «архітектором змін», чи представляє він нове покоління російських прагматиків, чи він «піднімає голову вище парасютиста». Це редакційні судження, а не фактичні помилки. Але вони формують враження читача від есе ще до того, як почнеться його аргументація.

Якби «The Economist» представив це есе як тематичне дослідження методології російського впливу — як обережне припущення, пасивна мова, апеляції до стабільності та вибіркова історична аналогія перенаправляють моральну увагу без жодної відвертої неправди — це б справді зробило суспільну послугу. Натомість редакційна архітектура підтверджує автентичність посланця та попередньо завантажує передумови, з яких читачі повинні міркувати.

Есе вийшло не окремо. Його 3000 слів були доповнені ще 8550 словами супровідних редакційних статей, анонсованими шістьдесятьма годинами інтерв'ю, подкастом та додатковим відео, які послідовно описують автора не як санкціонованого олігарха, який наживається на війні, а як «прагматичного» промисловця. Це не нейтральне розміщення. Це просування

та бажане продовження червоної доріжки Аляски... але з інтелектом.

Ви написали, що заклик Мельниченка «може резонувати в країні, де війни пішли не так... призвели до кампаній промисловців за політичні зміни». Цією країною є Росія. The Economist — не російське видання, і ви пишете не для російської аудиторії. Мельниченку ви для цього не потрібні. Ваша цільова аудиторія і цільова аудиторія Москви — це та сама західна бізнес- та політична аудиторія. Послання, яке The Economist доносить до Росії, є підтвердженням його довірливості.

Зворотній історичний рекорд

Потреба Росії в «суверенітеті» — це скорбота есе, тоді як «суверенітет» — це саме те, що Росія привласнила собі до гіперболічних рівнів, водночас підриваючи його в інших місцях. Це ліцензія на це. Пам'ятаєте Олександра Литвиненка та мініатюрну ядерну війну на вашій землі? Онімлі повторення заривають їх глибоко в наш мозок, відсуваючи надокучливі питання.

Якби керівник Thyssenkrupp, одного з німецьких промислових гігантів, який постачав нацистську військову машину, описав «єврейське питання» як питання німецької «безпеки», чи надали б ви йому простір та рекламну екосистему, щоб донести це до ваших читачів? «Промисловців», таких як ті, що сиділи на лаві підсудних у Нюрнберзі, деяких стратили.

Після війни ніхто не опублікував есе німецького промисловця, який би стверджував, що німецький «суверенітет» та «передбачуваність» — це те, що найбільше потрібно світу, не згадуючи про воєнні злочини. Що, якби сьогодні (паралельно з Росією) колишній офіцер гестапо влаштувався в Берліні, відродив відроджену Німеччину, знову запровадив свастику, прославляв Гітлера та його нацистське минуле та вторгся до Данії, Голландії чи Чехії, називаючи їх «загрозами»?

Мельниченко перевертає аналогію. Він посилається на Німеччину та Японію як на моделі реінтеграції Росії, але відмовляється від того, що було першочерговим для обох:

справжньої розплати. Обмеження суверенітету агресора — конституційна реформа, переслідування воєнних злочинців, репарації, обмеження озброєнь — ніколи не були порушеннями повоєнного порядку. Вони були цим порядком і тим, як він має справу з державою, яка намагається його порушити. Суверенітет слідував за підзвітністю; він не замінював її. Ви не знайдете цієї відмінності в його есе, і ви її також не навели.

Кожен сценарій, який Мельниченко малює для «післявоєнної Росії», трактує будь-який тиск на Москву як несправедливість, яку Захід має спокутувати, а не як звичайну, історично послідовну ціну початку загарбницької війни. Він просить Захід надати Росії результат розплати, якого вона не зазнала, хоча сама все ще відмовляється від умов цієї розплати.

Україна зникає

Мельниченко точно пише про економіку, санкції та теорію систем. Лише коли тема звертається до відповідальності Росії, мова стає пасивною та абстрактною — злочин ніколи не заперечувався, його просто перейменовували, доки він не перестав звучати як такий. За винятком одного слова, що Росія «діяла», немає жодного дієслова. «Вторглася» було б одним із них. Він обговорює «післявоєнну Росію» так, ніби карту вже перемальовано та встановлено.

Ви спростовуєте мою попередню думку, цитуючи його фразу про те, що «український суверенітет реальний». Це речення є підставою, а не поступкою: одразу за ним йде трактування російського та українського суверенітетів як симетрично під загрозою... у війні, розпочатій Росією. Звідти дискусія переходить до суверенітету Росії, майбутнього Росії, фрагментації Росії, місця Росії в міжнародній системі, передбачуваності Росії, безпеки Росії, реінтеграції Росії. Замість того, щоб запитувати, чого вимагають справедливості і міжнародний порядок після агресії, наш розум спрямовується до питання, чого вимагає розсудливість для Росії. Україна зникає, і читач ледве помічає цю передачу. Відхід від України не випадковий. Це одне з досягнень есе. Вас не турбують глобальні наслідки безпорадності Заходу чи подальшої капітуляції перед ядерним шантажем

Росії. Бізнес — це фонова пісня сирен.

Російське завоювання української землі та її людства — розміром приблизно з Південну Корею або Австрію та Швейцарію разом узяті — легковажно сприймається як доконаний факт, результат перетасовки паперів апаратчика. Це навіть інтегровано в російську «конституцію». Це не «суверенітет» жертви.

Freedom House оцінює цю територію на мінус 1. Північна Корея має рейтинг плюс 3. Українців вбивають, насильно «перевиховують», катують та піддають насильницькій русифікації; їхніх дітей перевозять, у деяких випадках через онлайн-аукціони, чинять сексуальне насильство та мілітаризують. Сама Росія заявила, що близько 700 000 людей вже депортовано, деяких аж за 3000 миль, на її Далекий Схід та до Північної Кореї. В інших частинах України цивільне населення є прямими та безперервними мішенями. Військовополонених садистськи катують та обезголовлюють. «Ваше завдання — стерти українську націю з лиця землі», — йдеться на картці-гаманці, яку видає Російська православна церква військам. «Геноцид цих кретинів є неминучим». «Ніхто не повинен залишитися живим в Україні» — таким був нещодавній заголовок офіційного рупора Кремля.

Дослідники геноциду, а не спільнота, відома безрозсудним навішуванням ярликів, вказують на різанину, поєднання дегуманізуючої державної риторики, систематичної депортації дітей та знищення українських громадянських та культурних інституцій як такі, що відповідають юридичним ознакам геноцидного наміру, а не лише жорстокості воєнного часу.

Мельниченко заносить усе це до категорії «трагедія». Війна ведеться не «проти» України, вона ведеться «в» Україні.

«Забезпечувальні інтереси» як ліцензія

Ви написали мені, представивши це як усталений аналіз, а не як переказ кремлівської відмовки, що Путін «вторгся в Україну, щоб зруйнувати її суверенітет в ім'я безпеки Росії». Це речення не відображає заявлене Росією ухилення від відповідальності — воно приймає їх і

таким чином підтримує вигадку про те, що держава, яка століттями розширювалася силою, унікальним і різким чином лише захищається.

Росії не бракує стратегічної глибини. Це найбільша країна на землі, яка займає третину Азії та охоплює 40% Європи, а її кордон довше екватора. «Інтереси безпеки» в цьому контексті не є поясненням поведінки Росії, а її дозволом на неї. Кампанія в Україні спрямована на народ та національну ідентичність, а не на кордон. Інтонування російських «турбот безпеки» — це операція з відмивання когнітивних здібностей, яка перевертає причину та наслідок, перетворює агресора на жертву та маскує завоювання під образу. Дивовижний факт полягає не в тому, що Росія поширює цю міфологію, а в тому, що ви її повторюєте.

Україна здала третій за величиною у світі ядерний арсенал у 1994 році під спільним тиском Росії та Америки. Це сталося в обмін на гарантії безпеки, які сама Росія підписала, а потім відкинула. Росія використала стабільність, яку їй надав світ, для відновлення армії, яка згодом вторглася в Україну. Мельниченко тепер просить світ повторити таку ж поступку, під тією ж риторикою неминучої катастрофи. Ми вже провели цей експеримент.

«Можливо, НАТО?» «Сьогодні лише одна країна вирішує, чи вступить Україна до НАТО. Це Росія», — засміявся блогер російських ВПС.

Ядерний дросельний нашійник

Мельниченко не висуває прямих погроз, але аргумент носить примусовий характер: «складна система, що містить величезну кількість енергії, не прощає прорахунків чи зарозумілості». Надмірний тиск на Росію, застерігає він, «ґрунтується на хибному припущенні: що складну систему можна довести до краю та зупинити саме там, де це політично зручно». У перекладі: постійний тиск призводить до незворотних наслідків; компроміс дозволяє світу «відступити від прірви». В есе ніколи не ставиться питання, що стримає Росію від подальшої агресії після того, як цей компроміс буде надано. У ньому лише просять читачів вважати альтернативу катастрофічною. Це ядерний шантаж у лабораторному халаті, а Росія — це

єдина ядерна держава, яка протистоїть західному альянсу, до якого входять три держави.

Для західної бізнес-аудиторії Мельниченко виконує роль, близьку до тієї, яку Кирило Дмитрієв виконує для Стіва Віткоффа: ділового співрозмовника, для якого комерція є прикриттям. Сам Віткофф після переговорів з Дмитрієвим описав «дуже переконливі комерційні можливості», які могли б «дати реальну стабільність регіону». Саме в такому стилі пише Мельниченко — рятівна інвестиційна пропозиція замість кілотоннажу.

Альтернативи, які він намічає для адаптованої Росії — анархія, приниження, підпорядкування Китаю, друга Північна Корея, відверта фрагментація — відроджують апоплексію, яка охопила Захід через розпад Радянського Союзу. Ця імперія просто здулася, шойно Україна відновила свою незалежність без хаосу, якого боявся Вашингтон. Імперії — це погано. Вони «дестабілізують». Бжезинський чітко заявив: «без України Росія перестане бути імперією». Неважливо, що це добре. The Economist дозволяє апоплексії змінитися.

Оперативна інструкція есе, під неодноразовим посиленням на «суверенітет», полягає в тому, що Росії має бути дозволено робити те, що вона хоче. Нагородою є «передбачуваність», а не дружба, не справедливості: «вибір для зовнішніх гравців не між дружньою Росією та ворожою... Це вибір між Росією, поведінка якої передбачувана, і Росією, траєкторія якої невідома... передбачуваність важливіша за співчуття». «Передбачувана» Росія, за цих умов, — це та, яка зберігає українську територію, продовжує війну з меншою інтенсивністю, не стикається з трибуналом і відновлює свої війська за графіком для наступного раунду.

На чому це закінчує справу

Ваш лист завершується зазначенням, що «війна повернулася додому», до Росії, і що це «навіть чи можна назвати державним переворотом» для Москви. Перше спостереження не підтверджує другого — це окремі бухгалтерські книги. Черги за паливом через удари українських безпілотників є справжньою проблемою для Росії. Співчутлива, значною мірою незапе-

речна платформа в The Economist для інверсії Росією причини та наслідку є стратегічним досягненням для Москви, незалежно від того, якою б думкою не займав на це The Economist.

У 1997 році, коли Росія вже сигналізувала про свій намір витіснити Україну як камінь спотикання на шляху до руйнування «міжнародного порядку», Фонд Карнегі за міжнародний мир опублікував попередження про те, що реінтеграція колишнього радянського простору під керівництвом Росії значною мірою залежатиме від ролі, яку Україні буде дозволено або змусять відігравати. Це попередження залишалося непоміченим протягом цілого покоління, що призведе до жахливої ціни для решти світу, якщо «послання» продовжуватимуть знаходити шанобливу платформу у виданнях, яким Захід досі довіряє.

Есе було написано на запрошення The Economist, що дозволяє аргументам одного з колег виглядати як неупереджена, бізнес-орієнтована пропаганда подальшого опору Росії. Це короткий опис для держави-хижака, відмитий через теорію систем. Якщо The Economist справді не бачив цього, коли готував свою кампанію, це може бути йому на руку. Він також може бути певною втіхою: Мельниченко не вдарив по міжнародно визнаній установі. Він навіть не писав цього.

З повагою,

ВІКТОР РУДЬ, Голова Комітету з питань закордонних справ, Українсько-американська асоціація адвокатів, Член правління, Міжнародна наглядова рада, Музей Голодомору та геноциду, Член правління Центру східноєвропейської демократії

Микола Дупляк (США)

ВИПУСКНИЙ ВЕЧІР У СИРАКУЗАХ

Проминув навчальний рік. Настало літо. Робимо підсумки з праці Шкіл українознавства. У кожній школі вони інші. Напрошується потреба подивитися критичним оком на пройдений шлях, бо ж у кожній школі все можна ввести щось нове і краще, бо вчителі з кожним роком набираються більше досвіду. Якщо цього досвіду не використовують у своїй професійній праці з учнями, то школа, безперечно, на цьому тратить.

Цьогоріч Школу українознавства ім. Лесі Українки в Сиракузах закінчило вісім студентів. Половина з них народилася вже на американській землі. В українській громаді це хіба найбільша подія цього року, але досі найбільша подія у житті випускників. Одинадцять років навчання не минули безслідно, треба було докласти чимало зусиль, щоб якнайкраще скласти матуральні іспити з української мови, літератури, історії, географії та культури. Це ж бо не все легко...

До випускників із пошаною ставляться їхні батьки, вчителі, друзі та молодші братчики й сестрички. Українська федеральна кредит-

на спілка запросила їх до свого нового приміщення на полуденок, а при цьому інформувала їх про свою працю та обдарувала кожного пропам'ятною книжкою з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Сиракузах "Борітеся – поборете!" що вийшла під редакцією Миколи Дупляка в 2010 році. Кредитна спілка фінансувала публікацію цієї книжки.

Апогеем вшанування випускників Школи українознавства став випускний вечір, який влаштували їхні батьки та вчителі. Подія відбулася в суботу 13 червня у великому приміщенні македонського культурного центру. На програму вечора склались, в основному, три частини: мистецька частина, бенкет і танцювальна забава. Мистецьку частину підготувала вчителька Світлана Бідна. Учасники вечора дістали гарно виготовлені програмки зі світлинами випускників й адміністративною мапою України. На сцені можна було подивляти гарно виготовлене табло випускників авторства мисткині Анни Перун.

Програма, якою вели майбутні випускники, почалася з представлення студентів, які

входили на залю в супроводі своїх батьків і рідних під музику й оплески публіки та сідали за почесним столом перед сценою. Слідувала молитва, яку провів о. митрат Михайло Дубович і побажав їм світлого майбутнього. Крім того, він вручив їм окремі грамоти про закінчення Школи українознавства. Присутні сприйняли це як прояв доброї волі та співпраці парафії св. Івана Хрестителя зі школою. Після державного гімну України, присутні хвилиною мовчання вшанували воїнів-героїв України, які не пожаліли своєї крові і свого життя в обороні Батьківщини від російських фашистів.

Згідно з наміченою програмою, директор Олександр Степанюк вручив випускникам дипломи, а при цьому м.ін. відмітив: “Школа стала для вас місцем, де ви здобували знання, знаходили друзів, вчилися мріяти, досягати мети та відповідати за свої вчинки. Попереду на вас чекають нові можливості, нові вершини та нові виклики. Вірте у свої сили, не бійтеся труднощів і завжди пам’ятайте, що справжній успіх приходить до тих, хто працює чесно, наполегливо та з любов’ю до своєї справи. Зберігайте людяність, повагу до людей, любов до рідної землі та віру в себе”.

В імені Шкільної ради випускників вітав шкільний інспектор Микола Дупляк, який вручив усім подарунки (по 50.00 дол.) від Українського народного союзу – найстарішої української установи, що безперервно служить своїм членам і всій нашій спільноті за океаном від 1894 року. Таку установу варто підтримувати. Вітаючи випускників з успіхом, промовець нагородив студента Владислава Грембовського за найкращі успіхи на матуральних іспитах книгою свого авторства “З Україною в серці”, а всім побажав бути добрими послами Батьківщини в Америці та гідно нести і боронити добре ім’я України в англomовному світі й не забувати про потребу помагати Україні. Він хвалив батьків випускників за добре виховання своїх дітей, за те, що посиляли їх до рідної школи та дбали про збереження їхньої національної ідентичності. На жаль, казав промовець, “українці нашого міста повинні також стидатися, бо напевно половина дітей вихідців з України, які приїхали до США в останніх десятиліттях, не вчиться в українській школі. Вони з різних причин на вільній землі Вашингтона з волі своїх батьків стають чужим погноєм”.

Чимало гарних слів цього вечора сказали інші промовці: студент Владислав Грембовський говорив в імені випускників, вчителька Мар’яна Масна (класний керівник), та перша вчителька випускників Леся Пісьо. Окремо вітали випускників молодші брати, сестри та наймолодші учні. На закінчення для випускників пролунав останній дзвінок, а пісню “Прощавай, рідна школо моя” співали всі учні. Згодом випускники говорили зворушливі слова подяки своїм учителям і батькам, дарували їм квіти та інші подарунки. Присутні оплесками нагородили студентку Андріану Погорілець за пісню “Вчителько моя”, а згодом привітали танок “Стяжки” у виконанні сумівського танцювального ансамблю “Одеса”, що довго працює під керівництвом Слави Бобецької – колишньої випускниці Школи українознавства.

На закінчення до випускників зворушливо звернулася в імені батьків пані Світлана Смачило, яка м.ін. сказала: “Здається, що ще зовсім недавно ми привели наших дітей до української школи, тримачи їх за руку, а сьогодні перед нами стоять красиві, розумні і надзвичайно талановиті молоді люди. Наші діти зростали далеко від Рідної Землі, але завдяки батькам, учителям і шкільній громаді зберегли найдорожче: українську мову, культуру, традиції та любов до України. Ми пишаємося кожним з вас, ви є гідними представниками української громади в Америці. Пам’ятайте про своє національне коріння, бережіть українську душу і завжди несіть у світ добро, гідність та любов. Куди б не привело вас життя, нехай у ваших серцях завжди живе Україна”.

На закінчення мистецької програми випускники танцювали останній вальс, який підготувала колишня випускниця Катерина Боєва. У гарно підготовленому бенкеті, що слідував, взяло участь біля 300 осіб. Потім до пізньої ночі охочі танцювали при звуках оркестри “Світ” із Нью-Джерзі.

Безсумнівно, випускний вечір був добре підготовлений, цікавий. Мистецька програма не була дуже довга, хоч у ній брали участь дорослі, діти та випускники. Він залишив по собі гарне враження в усіх учасників цього немов родинного свята.

Випускники зліва направо: Андріана Погорілець, Юрій Гживінський, Софія Смачило, Олександр Яворський, Аріанна Брайляк, Маркіян Недбальський, Анна Василевська, Владислав Грембовський.

Друге життя «Християнської сторінки»

За більш як три десятиріччя видання щомісячника «Бористен» чимало рубрик і авторів полишили добрий спогад. На жаль, чималенько вже з тих, хто допомагав творити видання уже полишили цей світ. Позаяк з особливою приємністю хочу поділитися новинами, які ілюструють що і журналу, і його творчому активу ще зарано їхати «з ярмарку».

Довший час на сторінках «Бористену» була присутня «Християнська сторінка» - популярна духовно-просвітницька рубрика. Вона здобула популярність серед читачів і згодом її матеріали виросли в окремі повноцінні книги з однойменною назвою. Дописи для «Християнської сторінки» готували почесний доктор теології Леонід Якобчук та та публіцист Лев Хмельковський (українські автори з діаспори у США). Рубрика була присвячена питанням християнської моралі, духовності, біблійної історії, віри та виховання молоді.

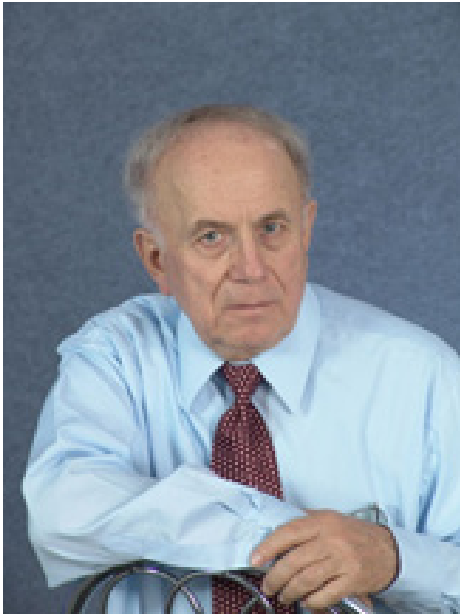
На жаль, з незалежних від редакції причин та з настанням широкомасштабної російської агресії рубрика припинила своє існування. І ось на початку липня з Америки надійшла гарна звістка. Добродій Лев Хмельковський написав, що побачив світ новий збірник духовно-просвітницьких статей Леоніда Якоб-

чука «Не хлібом єдиними». Так виникла ідея поновити вихід призабутої рубрики «Християнська сторінка» на основі зазначеного видання. З огляду на це хочеться сердечно привітати автора Леоніда Якобчука з черговим вагомим творчим просвітницьким доробком. Адже попри солідний вік не міліє його чорнильниця та як раніше активною залишається громадянська і патріотична позиція.

Мені про це приємно писати ще й тому, що я добре знайомий з добродієм Леонідом Якобчуком. Мав приємність спілкуватися з його, як не прикро, вже покійною дружиною пані Яніною, не раз бував у його гостинному домі в містечку Юніон, що у американському штаті Нью-Джерсі.

Маю надію що відтепер рубрика «Християнська сторінка» буде присутня у журналі «Бористен» так само не один і не два роки. І у цьому номері ми розпочинаємо друге життя такої популярної серед читачів духовно-просвітницької добірки.

Фідель Сухоніс,
шеф-редактор журналу «Бористен»

Звернення до читачів журналу “Бористен”. З нагоди багаторічної співпраці журналу з радіопередачею “Відвертість” яка транслюється з Києва радіокомпанією “Світле Радіо” ведучими Леонідом Якубчиком, викладачем державного університету Острозька Академія і кореспондентом Левком Хмельковським, редактором газети свобода в Америці.

Шановний редакторе, Фіделе Сухоносе, та всі шановні читачі журналу “Бористен”! З упадком злочинної імперії зла, яка називалась, “Советский Союз” в Україні як і на всій території виникла пустота. Наука атеїзму з ідеологічною “теорією” еволюції, виявилась людиноненависька система шовінізму. Вивчення Святої Біблії, як і релігій взагалі було заборонено, рівнож і навчання в ВУЗАХ, християнам було недоступно. Наприклад, хоч успішно зданому вступному екзаміні в Київський Університет імені Тараса Шевченка мені відмовлено. Із законів фізики знаємо, що природа не любить пустоти, вакууму. Отож на заміну утопійної філософії комунізму- яка планово впроваджувала на заміну любові, ненависть, та знищення “інакомислячих” як ворогів народу хлинули різні східні науки екстрасенсів, ворожбитів, гадальників та різних магій. Отже, шеф редактор пан Фідель Сухоніс запросив нас взяти участь в співпраці публікації статей релігійного змісту. Ми, будучи послухні Христовому повелінню: “То ж ідіть і навчайте всі народи, хрестячи в ім’я Отця, і Сина і Святого Духа, навчаючи їх дотримуватись усього, що Я заповів вам. І ось Я з вами повсякденно, аж до кінця віку.” (Мат. 28:19-20).

Так виникла міжконфесійна «Християнська сторінка» яка проіснувала вже багато років. За цей час в кожному номері журналу публікувалися наші статті. За статтями журналу на пропозицію редактора було видано дві книжки “Християнська Сторінка” #1 & #2. Редакцією “Бористена” були видані такі книжки: “Христос веде до перемоги”, “Пізнаєте правду і правда вас зробить вільними.” Ці книжки присвячені воїнам на фронті. Одна із них озвучена акустично. Університеті були опубліковані такі книги “Біблійні принципи життя і служіння”, “Сто відповідей на сто запитань.” “З темряві до світла.”, “Ісус Христос Керманич світу.” і остання, десята “Не хлібом одним”. Ми щиро дякуємо редакторові пану Фіделю Сухоніс за роки спільної плідної співпраці особливо з ціллю проповіді Євангелії та виховання молодого покоління на духовних цінностях Святого Писання. Дуже Дякую за організовану зустріч. Благословінь вам у вільній Україні.

Леонід Якобчук, почесний доктор теології (Нью-Джерзі, США)

Безсмертна людська душа

Ми так часто вживаємо слово «душа», що воно для багатьох втрачає глибину свого змісту. Душа болить, душа радіє, на душі тривога, не мав нічого за душею і так далі. А що таке душа?

«Український радянський енциклопедичний словник» пояснює: «В матеріалістичній філософії і психології слово «душа» вживається в тому ж значенні, що і психіка, свідомість. В ідеалістичній філософії і психології душа - особлива нематеріальна сутність, носій і причина всього психічного життя людини».

Як бачимо, матеріалісти не дають відповіді на запитання про душу, а вважають це слово синонімом понять, далеко не однозначних з душею.

Шановний і далекий від матеріалізму автор склав словник синонімів, у якому зазначив: «Душа, дух, психіка» - тобто теж поєднав душу і дух з психікою, як матеріалісти.

Що таке душа? Передовсім я хочу зупинитися на висловлюванні про душу і дух. Це далеко не одне й те ж саме. Дух є центром свідомого життя, який управляє волею людини і підкорений Божому впливу. Апостол Павло пише в Першому посланні до Коринтян (2:10-13): «... усе ж бо досліджує дух, навіть Божі глибини. Хто бо з людей знає речі людські, окрім людського духа, що в нім проживає? Так само не знає ніхто й речей Божих, окрім Духа Божого. А ми прийняли духа не світу, але Духа, що з Бога, щоб знати про речі, даровані нам».

Душа є частиною людини. Людина складається з тіла й душі. Тіло смертне, душа безсмертна. Дух управляє душею, є її сутністю, змістом. У кожного є душа, але яким духом вона сповнена - це вже проблема.

Бог створив людину з «пороху земного», говориться в Біблії, після чого, читаємо далі, «дихання життя вдихнув у ніздрі її - і стала людина живою душею». Отже, глиняна лялька ожила лише завдяки Божому Духові, який подарований людині самим Господом і перебуває в ній як її душа до смерті її тіла. Потім душа повертається до Бога. Без душі для людини немає життя на землі, особливо ж у віч-

ності. Коли б людина не мала душі, то ніколи не пізнала б величної краси цього світу, який нас оточує Тіло людини як було порохом, так і стає ним після закінчення біологічного процесу земного життя. Душа не походить від тіла, а є тією особливою силою, яка перетворює той порох на людську істоту і має своє першоджерело у Господі. Душа завжди прагне до Бога, про що нам передає псалмоспівець Давид: «Як лине той олень до водних потоків, так лине до Тебе, о Боже, душа моя, душа моя, спрагнена Бога, Бога живого!» (Пс. 42:2-3).

В біблійній Книзі Буття наводяться слова Бога: «Нехай видасть земля живу душу за родом її, худобу і плазуюче, і земну звірину за родом її».

Можна спокуситися поясненням, що тут йдеться про поняття «душа», як позначення істоти. Але візьмемо слова Біблії за істину: тварини теж мають душу, але ця душа є їхнім земним життям і тільки. Господь створив тварин перед людиною і їхні душі складаються з тих початків чи елементів, які перебували в матерії природи, що стала джерелом тваринного світу, хоча після творення душа тварини вже була не матерією, а чимось іншим.

Душа тварини є зародком її життя, але вона не є вічною і припиняє своє існування зі смертю тварини, не становлячи особливого духовного початку. Ось саме тут добре видно різницю між духом і душею. Варто тут ще раз підкреслити різницю поміж душею людини, яку дав їй Бог, бо ж написано про людину: „Дихання життя вдихнув в ніздрі її і стала людина живою душею.» А про тварин написано, що Бог каже: „Нехай видасть земля живу душу за родом її, худобу і плазуюче, і земну звірину за родом її.» В людину Бог вдихнув життя а тварині земля видала живу душу за Божим повелінням Душа людини походить від Божого Духу і створена для того, щоб мати особливі якості, бути досконалою і наближати людину до Бога. Саме ці властивості людської душі є знаком того, що людина створена на образ Божий.

Я перелічу за Біблією якості людської

душі. Душа вірить, любить Бога, страждає, грішить, має також обов'язки. Вони такі: берегти себе, шукати Бога, любити Господа, служити Йому, берегти Боже Слово, виконувати Божі заповіді, слухатися Бога, зміцнюватися в мудрості.

Образ Божий ми маємо бачити саме в душі, а не в тілі, тому що Бог по своїй природі є Дух, який не має ніякого тіла, який непричетний до матеріальної сутності. Господь може являтися людям в образі людини, природного явища як палаючий куш перед Мойсеєм чи світло в пустелі перед євреями, чи голос і світло перед Павлом... Тому поняття «створений на образ Божий» стосується виключно душі, духовної природи людини. Людина має образ Божий у вищих властивостях душі, а саме в духовності, безсмерті, свободі волі, розумі, дарі висловлювання, зданості до чистої, безкорисливої любові.

Чи є різниця між образом і подобою Божою?

Богослови, які досліджували це питання, вважають, що образ Божий полягає в природі самої душі. Образ Божий людина отримує від Бога разом зі своїм життям. А подоба Божа здобувається певними зусиллями людини по самоудосконаленню, подоланню віковичних звичок і прагнень, які часто-густо підказані дияволом. Страх Божий, благочестя, мудрість, розум, сила віри, послух до Божого Слова - усе це не приходить само по собі, а є проявом нашої волі, нашого бажання в усьому бути подібними до Бога, бути не тільки Його образом, а й Його подобою.

Бог вдихнув душу першій людині. А як утворюється душа у кожного з мільйонів людей, які жили і живуть на світі? Адже Бог не вдихає тепер у них Дух, звідки ж він береться?

Ми дуже недосконалі і не можемо усього збагнути. І не треба.... Адже є Божі тайни, яких ми просто не здатні зрозуміти. Ви пробували уявити собі зоряний всесвіт? Вам не вдалося? Це ще один доказ обмеженості людського розуму. Колись у давнину філософи намагалися пояснювати, що душі живуть окремо і приходять в тіла дітей у мить їхнього народження. Ці судження були відкинуті на вселенських соборах першої церкви задовго до її поділу на конфесії. Душа дитини походить від душ її батьків. Ще

до народження діти вже мають душу. Про це свідчить розповідь апостола Луки про зустріч матері Івана Хрестителя з Дівою Марією, матір'ю Ісуса: «Коли ж Єлисавета почула Маріїн привіт, затріпотіла дитина в утробі її». Єлисавета була на шостому місяці вагітності. Радість її дитини означає лише одне: майбутнє дитя вже мало душу, бо радість є якістю душі. Тіло відчуває голод, холод, фізичний біль, спрагу, потребу сну, а душа - любов чи ненависть, радість чи горе, вдячність чи образу. Це неважко зрозуміти: рецептори тіла реагують на фізичні подразнення, а душа - на емоції, на впливи духу.

З прочитаного я маю зробити висновок: коли нерозумні батьки вдаються до абортів, то вони не просто вбивають ненароджене дитя, а ще й завдають невимовних страждань його душі. Як зрадив майбутній Іван Хреститель появі Марії, яка носила в собі майбутнього Ісуса! А що відчуває ненароджена душа, коли до тіла дитини наближається безжалісний ніж хірурга! Ще раз треба нагадати один з Божих наказів: не вбивай!

Отже, душа є живим початком, подарованим Богом людині для того, щоб вона могла управляти своїм тілом. Душа панує в людині, управляє її фізичними можливостями, діями і вчинками.

Але усі прояви людської душі такі розмаїті і проявляються так блискавично, що їх буває важко сприйняти, зафіксувати. Щоб якось систематизувати ці прояви, їх умовно ділять на думки, почуття і бажання.

Вивченням цих складових душевної діяльності займається психологія. Ось пояснення, якого не змогли чи не захотіли знайти автори енциклопедії, про яку ми говорили. Тому що вони не бажали визнати існування душі і спробували ототожнити її з психікою. Думки, мислення - це уява і пам'ять, а інструментом, який ними управляє за наказами душі, є мозок. Думки можуть бути різними і Слово Боже застерігає нас від недобрих думок, які можуть призвести до недобрих дій. Думки пов'язані з почуттями. А почуття живуть у серці, тому часто серце болить не від якогось фізичного навантаження, а від негараздів своїх чи чужих, скорботи, гніву, образи. Наставляючи людей, Ісус говорив: «... з серця виходять лихі думки, душогубства, перелюби, розпуста, крадіж, неправдиві засвідчення, богозневага. Оце те, що людину опоганює.

А їсти руками невимитими - не опоганює це людини!» Так сказав Ісус, а Матвій записав у 15-му розділі своєї Євангелії.

Бажання - це теж потреба душі. Бажаннями керує воля, яка не має відповідного виконавчого органу в тілі, як мозок для мислення і серце я розучут в але усе поноже виконувати волю душі для сповнення бажань.

Якщо усім керує душа, то причому тут дух? Апостол Павло пише до коринтян: «Очисти́мо себе від усякої нечисті тіла та духа - і створимо святиню у Божім страху!» У Першому посланні до солунян він пише: «А сам Бог миру нехай освятить вас цілком доконало, а непорушний дух ваш, і душа, і тіло нехай непорочно збережені будуть на прихід Господа нашого Ісуса Христа!» Отже, і дух, і душа...

Дух є третьою складовою людини. Але дух не є якоюсь особливою субстанцією, а є лише особливим станом душі.

Важко провести лінію розподілу поміж духом і душею. Але з I Сол. 5:23 ясно видно і особливо в оригіналі грецької мови, що дух і душа, і тіло сполучені в цьому реченні сполучником „і“. Виходить із граматичної структури речення, що дух, душа і тіло є окремі, хоч і тісно взаємопов'язані.

Душа є осередком, престолом людських почуттів та емоцій. Тому в Біблії іноді замість слова „душа“ вживається „серце“. Душа є немов посередником між духом і тілом людини. Поняття духа легше зрозуміти на прикладі. Христос сказав: «Правдиві поклонники повинні поклонятися в дусі та істині». Це значить, що правдиве поклоніння Богу виходить від нашого духа, а нашого духа до такого поклоніння спонукує Святий Дух на підставі Правди, а ця Правда є Божим Словом. Коли ж поклоніння не таке як учить Боже Слово, значить воно походить не від Святого Духа, але від якогось ін-

шого джерела, як тіло, емоції. Отже, дуже важливо знати під чийм впливом знаходиться наша душа. Дух забезпечує спілкування з Богом. Під управлінням Божого духа перебуває душа, а тіло кориться духові й душі. Коли людина відходить від Бога, дух втрачає владу над душею, а душа над тілом. Життя грішної людини, яка не знає Бога, є переважно тілесним, почуттєвим. Така людина може любити музику, захоплюватися красою природи, але це буде лише почуттєве сприйняття, у якому не буде вдячності Богу, не буде сприйняття Божої краси навколишнього світу. Духовний стан зміцнюється молитвою до Бога, вірою в Бога, благочестивим життям.

Духовність є нормою людського життя. Досягаючи духовності, людина стає повноцінною, а без неї вона є людиною тілесною, приземленою до рівня побуту. Душа людини безсмертна, вічна. Тіло вмирає, а душа повертається до Бога. За час життя на землі людина має приготувати спасіння своєї душі. Для цього треба увірувати в Бога, прийняти Ісуса Христа своїм Спасителем, керуватися Його настановами любови й миру, дбати про інших як про себе самого, бути християнином. Ми не можемо описати вічність, у якій немає виміру часу, відстані. Є поняття, які нам недосяжні. Саме у цьому полягає віра: ми маємо вірити як у воскресіння Христа, який помер за наші гріхи й викупив нас від них, від сили зла, маємо вірити в усі істини, проголошені Христом.

Провідною серед них є істина спасіння душі після смерті тіла. Ваша віра - особистий вибір. Ніхто вам його не нав'язує, як змушували вірити в свої ідеали недавні правителі України. Але я раджу вам зробити цей вибір, тому що він є єдино правильним, а будь який інший шлях веде лише до згуби. Нехай Дух Божий живе у вас і сповнює вашу душу радістю небесного світу!

Незламний оптимізм Марійки Дружко

Найперше, ще раз хочеться подякувати колективу Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки і особисто її очільниці Надії Титовій. Позаяк офіційний вихідний у суботу, вони відгукнулися на прохання редакції «Бористену» та Дніпропетровської обласної організація НСПУ провести саме цього дня жалобну імпрезу пам'яті незабутньої Марійки Дружко. Звісна річ, постаралися дівчата з кам'янського мистецького об'єднання «Віварт», яке, власне, і заснувала наша спочила колежанка.

Бористенівці знали Марійку ще з її шкільних років. З перших днів знайомства нас вражала сила духу цієї людини, на долю якої випало так багато випробувань. Попри постійні громи і блискавки на її життєвому шляху, Марійка просто генерувала оптимізм. Глибина її людяності сягала незнаних для більшості вимірів. Попри важку долю і ранній відліт у засвіти, вона була успішною. Якимось вже смертельно хворою сказала шеф-редактору журналу Фіделю Сухоносу:

- У мене ставлення до Вас, як до батька...

Про цей випадок пригадали деякі присутні на жалобній імпрезі. Згадав цей епізод й Фідель Анатолійович і так прокоментував той випадок:

- Тепер це мене багато до чого зобов'язує. У різний спосіб сприяти про пам'ять світлої людини, гарної письменниці, славної наставниці творчої молоді Марійки Дружко.

Влас. інформ.

Їжа, яка лікує не лише тіло, а й мозок

Докторка Ума Найдю переконує: здоров'я починається на нашій тарілці. Ще до недавня багато людей були переконані, що харчування впливає насамперед на серце, вагу тіла чи рівень холестерину. Сьогодні наука дедалі переконливіше доводить: те, що ми їмо щодня, має безпосередній вплив також на наш мозок, емоції, пам'ять, здатність концентруватися і навіть на ризик розвитку депресії та тривожних розладів.

Однією з найавторитетніших дослідниць цього напрямку є американська лікарка-психіатр докторка Ума Найдю (Uma Naidoo) – засновниця сучасного напрямку медицини, який отримав назву нутриціологічна психіатрія (Nutritional Psychiatry).

Ума Найдю – лікарка, яка змінила погляд на харчування і психічне здоров'я

Докторка Найдю пройшла спеціалізацію з психіатрії у Гарвардському університеті, є директоркою Програми нутриціологічної та метаболічної психіатрії у Massachusetts General Hospital та викладає в Harvard Medical School.

Вона також є біологинею з харчування, професійною шеф-кухаркою і авторкою міжнародних бестселерів, у яких популярно пояснює сучасні наукові відкриття про взаємозв'язок між харчуванням, кишковим мікробіомом і психічним здоров'ям.

Мозок і кишківник – одна система

Одним із найважливіших відкриттів сучасної науки стало розуміння того, що мозок і кишківник працюють як єдина система. Цей взаємозв'язок отримав назву «вісь кишківник – мозок».

У людському кишечнику живуть трильйони мікроорганізмів, які утворюють кишковий мікробіом. Саме вони беруть участь у виробленні багатьох біологічно активних речовин, зокрема серотоніну, до-

фаміну та інших сполук, які впливають на наш настрій, сон, пам'ять і здатність долати стрес.

За словами докторки Найдю, здоровий кишковий мікробіом є одним із фундаментів психічного здоров'я.

Книга, яка принесла Найдю світову славу

Світову популярність докторці Найдю принесла книга «This Is Your Brain on Food» («Це ваш мозок під впливом їжі», 2020).

У цій праці авторка доступно мовою пояснює результати численних наукових досліджень щодо впливу харчування на депресію, тривожні розлади, синдром дефіциту уваги та гіперактивності (ADHD), посттравматичний стресовий розлад (PTSD), обсесивно-компульсивний розлад (OCD), безсоння та погіршення пам'яті.

Особливу увагу вона приділяє продуктам, багатим на омега-3 жирні кислоти, магній, цинк, вітаміни групи B, поліфеноли, пробіотики та пребіотики.

Книга містить також багато практичних рекомендацій і рецептів здорових страв. Водночас докторка Найдю постійно підкреслює: правильне харчування не є заміною медикаментозного лікування чи психотерапії, але може суттєво підтримувати їхню ефективність.

Як заспокоїти мозок за допомогою їжі

У другій книзі «Calm Your Mind with Food» («Заспокойте свій розум за допомогою їжі», 2023) авторка зосереджується на проблемах, які стали справжнім викликом XXI століття: хронічному стресі, тривозі та емоційному виснаженні.

Вона описує основні принципи харчування, які допомагають підтримувати нервову систему, зменшувати запальні процеси, стабілізувати рівень глюкози в крові та позитивно впливати на гормональний

баланс.

Особливе місце в книзі займає роль кишкового мікробіому, який дедалі частіше називають «другим мозком» людини.

Нова книга – про ясність мислення

У 2027 році очікується вихід нової книги докторки Найду «The Mental Clarity Diet» («Дієта для ясності розуму»).

У ній авторка пропонує чотиритижневу програму харчування, спрямовану на покращення концентрації уваги, боротьбу з так званим «туманом у мозку» (brain fog), підтримку пам'яті та профілактику вікових когнітивних порушень.

Харчування для здорового мозку: головні принципи докторки Найду

У своїх працях докторка Ума Найду послідовно рекомендує:

- основу щоденного раціону повинні становити овочі та фрукти;
- регулярно вживати морську рибу;
- використовувати оливкову олію першого холодного віджиму;
- віддавати перевагу цільнозерновим продуктам;
- щодня споживати горіхи та насіння;
- збільшувати кількість харчових волокон;
- регулярно вживати ферментовані продукти – кефір, натуральний йогурт, квашену капусту та інші овочі;
- максимально обмежити цукор і ультраоброблені продукти.

На думку докторки Найду, саме середземноморська дієта сьогодні має одну з найпереконливіших наукових баз щодо позитивного впливу на здоров'я мозку.

Харчування як частина сучасної медицини

Сучасна медицина дедалі частіше розглядає правильне харчування не лише як джерело енергії, а як один із важливих інструментів профілактики хронічних захворювань.

Наукові дослідження свідчать, що здо-

ровий спосіб харчування може сприяти збереженню пам'яті, покращенню концентрації уваги, підтриманню психічної рівноваги та зменшенню ризику розвитку деяких нейродегенеративних захворювань у літньому віці.

Попри це, докторка Найду застерігає від надмірних очікувань. Вона наголошує: жодна дієта сама по собі не лікує психічні захворювання, але правильно підібране харчування може бути важливою складовою комплексної терапії.

Висновок

Книги докторки Уми Найду вже сьогодні вважають одними з найкращих популярно-наукових видань про взаємозв'язок харчування, мозку та психічного здоров'я.

Їх цінують не лише лікарі й дієтологи, а й тисячі читачів у різних країнах світу, які прагнуть зрозуміти, як щоденні харчові звички впливають на якість життя.

Головна думка, яку авторка прагне донести до своїх читачів, звучить просто, але надзвичайно актуально: здоров'я мозку починається з того, що щодня лежить на нашій тарілці.

У час, коли депресія, тривожні розлади та хронічний стрес стали одними з найсерйозніших викликів сучасності, ця думка набуває особливого значення. Адже шлях до кращого самопочуття часто починається з простих, але мудрих щоденних виборів.

Степан Лашин (США)

Потрапили у «Капкан»

Хтось не без народного гумору назвав придорожній ресторан на повороті до села Волоського із запорізької траси «Капкан». Хоч і потрапляють до нього мешканці прилеглих сіл, як правило, не з причин недогляду, а, як то кажуть з власної волі. Позатим цей капкан таки може довго не відпускати відвідувачів як і правдиве мисливське знаряддя.

Одного гарно літнього дня запримітив я біля ресторану з такою оригінальною назвою групу дорослих дівчат. Усі в доброму гуморі, у пишній красі, гострі на язик – одне слово правдиві українки. Серед них накинув оком і на свою знайому з Волоського Надію Винничук. Привіталися, розговорилися, почали жартувати. Як виявилось поважне і розкішне жіноче товариство зібралося з нагоди сорок шостого року випуску їх класу Волоської середньої школи. Усього зібралося 12 душ. Позаяк жодного чоловіка. Вражаючий факт надзвичайно сумної демографічної української статистики. Живуть в наших краях представники сильної статті набагато менше від жінок. Хоч вочевидь повна відсутність підстаркуватих парубків на шкільній зустрічі могли мати й інші причини.

Більшість мешканців нашої області знають про унікальну історію села Волоського. Поселення поблизу Дніпра засноване у 1768 році під час російсько-турецької війни. Назву дали перші поселенці — волохи (румуни та молдовани), яких перевезли сюди з району міста Ясси.

На сьогодні Волоське на загал звичайне українське село. Хоч мешканці не забувають про свою історію. Пам'ять живе у волоських прізвищах, місцевій кухні і поодиноких румунських словах, які ще зберігають у своєму лексиконі сільчани. Так колишні школярки з легкістю пригадали, що «фата» це дівчина, а «баст» хлопець.

А щодо волоської кухні, то вона сьогодні цілком природньо побутує у селі. Так майже у кожному домі Вас можуть пригостити варзарями та плачіндами. Varzări — це традиційна румунська та молдавська випечена страва, що являє собою невеликі пиріжки або конвертики з тонкого тіста з начинкою з квашеної чи свіжої капусти, іноді з додаванням гарбуза або зелені. Щоправда, у Волоському їх чомусь готують виключно з кабаком.

А плачінди — це традиційний круглий або плескатий пиріг із тонкого прісного чи витяжного тіста з різноманітною начинкою. У Волоському їх випікають виключно на сковорідці.

Ось так несподівано для себе довелося погомоніти про чимало цікавого з життя наддніпрянського села Волоське з такою багатою історією. І все завдяки таким метким і завзятим жіночкам, котрі закінчили школу у далекому 1980 році.

Фідель Сухоніс

Наша Церква

*Видання благословив Патріарх УПЦ КП Філарет.
Бюлетень відіграє важливу роль в регіоні та Україні по
наверненню населення до духовних витоків нації та
релігійності. Виходить з вересня 2002 року. З грудня
2018 року додаток називається «Наша Церква»*

Релігійний додаток часопису "Бористен"

№57 (2026)

Слово Предстоятеля в день пам'яті святого рівноапостольного князя Київського Володимира

Преосвященні владыки, всечесні отці,
дорогі брати і сестри! Слава Ісусу Христу!

Сердечно вітаю духовенство і громаду Володимирського кафедрального патріаршого собору, всіх, хто нині тут з нагоди свята зібрався на молитву, а у вашій особі – повноту нашої помісної Української Православної Церкви з днем пам'яті святого рівноапостольного великого князя Володимира, з Днем Хрещення України-Руси!

Як відомо з історії, в молодості князь Володимир був язичником, беручи у вірі та житті приклад більшою мірою зі свого батька Святослава – запеклого язичника, ніж від своєї бабусі – християнки княгині Ольги. Взявши владу над Києвом, Володимир наказав на горі біля палацу зібрати ідолів різних богів, яким у той час поклонялися наші предки, та приносити їм жертви, в тому числі – людські. Для такої жертви за жеребом було обрано Утора, у хрещенні – Іоана, який був сином Тура, в хрещенні – Феодора.

Федір був варяг-дружинник, який в час служіння у Візантії став християнином і сина свого також виховав у християнській

вірі. Дім їхній, за переданням, стояв там, де згодом була збудована Десятинна церква. Коли натовп язичників, підбурюваних жрецьми, вимагав у Федора віддати сина в жертву ідолам, то він сміливо викривав марноту поклоніння цим бовванам, які не є богами, але самі створені руками людей. «Якщо боги ваші хочуть жертви, то нехай один з них прийде взяти її» – казав Федір до натовпу. Розлючені язичники вбили і сина, і його батька, які стали мучениками за християнську віру.

Дослідники вважають, що ця подія дуже вплинула на князя Володимира. Адже його батько Святослав насміхався з християнської віри, вважаючи, що вона, закликаючи до любові, милосердя і смирення, є виявом слабкості. Натомість князь побачив, як мужньо двоє християн оборонялися від розлюченого натовпу язичників та не боялися навіть смерті, бо твердо були переконані у правоті своєї віри в єдиного істинного Бога. Отже, завдяки подвигу варягів-християн Федора та Іоана, князь Володимир побачив, що християнська віра не є виявом слабкості, але навпаки – здатна давати тим, хто має її, велику духовну силу протистоя-

ти викликам зла, робить волю незламною, відганяє страх.

З нагоди свята на честь князя Володимира ми сьогодні чуємо в апостольському читанні слова святого Павла про власне навернення до правдивої віри. «Ви чули про мій попередній спосіб життя в юдействі, що я жорстоко гнав Церкву Божу та руйнував її» (Гал. 1:13) – свідчить апостол. Однак саме цього гонителя істини Бог покликав стати обраною посудиною віри, наставником в Євангелії для багатьох народів, одним з найбільш видатних християн усієї історії.

Так само і князь Володимир, запеклий язичник, розпусник та жорстокий правитель, під впливом віри перемінився докорінно, ставши стриманим, милосердним, відданим Євангелію володарем великої держави. У «Слові про закон і благодать» святий Іларіон, наш перший Київський митрополит-русич, вшановуючи рівноапостольного Володимира, підкреслює як заслугу князя те, що він не отримав настанову від когось з людей, але внутрішньо, роздумуючи над питаннями життя й віри, особисто прийшов до пізнання істини. Сам Господь таємничо наставив князя на шлях правди так, як наставив Він і апостола Павла, про що той свідчить у Посланні до Галатів: «Євангеліє, яке я благовістив, не є людське; бо я прийняв його і навчився не від людини, а через одкровення Ісуса Христа» (Гал. 1:11-12).

Яку настанову дає нам нині приклад рівноапостольного Володимира – нашого батька у вірі, Хрестителя України-Руси? Чому дотепер, хоча від часу упокоєння його минула понад тисяча років, він продовжує вшановуватися і прославлятися, як святий правитель, як наставник у вірі?

Найперше, він є свідченням для нас, що Бог не відкидає навіть найбільш запеклих грішників, гонителів та мучителів, але всякій людині, якщо вона прагне пізнати істину – відкриває шлях до неї. Бог навіть зло людини здатен премудрістю Своєю обернути до добрих наслідків. Жорстокість князя

та його відданість язичництву, яка стала причиною смерті варягів Федора та Іоана, через свідчення віри цими мучениками обернулася в серці князя на спонукання до пошуку правди.

Тому якщо хтось нині є грішником і думає, що він вже не здатен змінитися – нехай погляне на князя Володимира, який з глибокої темряви прийшов до світла. Якщо комусь здається, що бути християнином, виявляти любов навіть до ворогів, плекати смирення та милосердя – це прояв слабкості, такі нехай згадають, що сильний і жорстокий князь, який мечем завоював собі престол правління, був глибоко вражений тією мужністю, яку християнська віра дала мученикам-варягам. І саме ця мужність мучеників посіяла в душі Володимира те зерно, яке згодом проросло і дало багатий плід віри.

Історія Володимира має надихати також християнських батьків свідчити віру дітям та онукам навіть тоді, коли вони, здається, зовсім не бажають слухати про Бога. Князь на початку свого життя був, попри настанови бабусі своєї Ольги, запеклим язичником. Але праця святої княгині, її свідчення не були марними, і хоча минув певний час – посіяне нею християнське зерно дало свої плоди, а приклад Ольги послужив доказом того, що слід обирати християнство, як віру найкращу, бо вона є вірою істинною.

Дорогі брати і сестри!

Сьогодні, попри всі виклики зла, спрямовані проти України та проти нашої Помісної Церкви, ми урочисто святкуємо День Хрещення нашого народу і держави, вшановуємо нашого хрещеного батька – князя Володимира, вшановуємо нашу українську державність, коріння якої нерозривно сплетені з тим вибором, який зробив наш рівноапостольний правитель і наші предки понад тисячоліття тому. Наша християнська православна віра в Бога допомагає нам нині непохитно захищатися від неправди «русс-

кого міра» так само, як мученики Федір та Іоан захищали істину від натопту язичників.

І ми віримо, що з Божою допомогою ідоли цього новітнього язичництва, яке Москва хоче нав'язати всьому світу – впадуть, а правда – переможе. Як перемогла вона в душі князя Володимира. Про це багато разів свідчив з цього місця і наш спочилий Святійший Патріарх Філарет, який казав: «Там де правда – там Бог, а де Бог – там перемога».

Ми віримо, що правда у цій боротьбі не з «руським міром», а з українським народом, з нашою автокефальною і помісною Українською Православною Церквою.

Тому, попри важкий шлях, який доводиться нам долати, ми віримо в перемогу. І нехай молитовне заступництво батька нашого святого рівноапостольного князя Володимира і всіх святих землі української буде нам на допомогу! Амінь.

Божественна літургія у сьому неділю після П'ятидесятниці

У сьому неділю після П'ятидесятниці, 19 липня 2026 року, Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній звершив Божественну літургію у кафедральному Свято-Михайлівському Золотоверхому соборі столиці.

Предстоятелю автокефальної Української Православної Церкви співслужили єпископ Макарівський Рафаїл, братія Свято-Михайлівського монастиря та запрошене духовенство.

Після читання Євангелія Його Блаженство виголосив першосвятительське слово проповіді та возніс особливу молитву до Господа за нашу Батьківщину, яка переживає час важких випробувань і небезпеки.

Також під час відправи лунали молитовні прохання за воїнів, які захищають Україну, за владу і народ, а також за спокій душ усіх полеглих оборонців Батьківщини і мирних жителів, які загинули під час війни.

